

de Sportwereld

NUMMER 6

SEPTEMBER 1998

RECORDS & TABOES

Korte geschiedenis van de Gay Games

door Peter-Jan Mol

Het zal weinig Nederlanders zijn ontgaan dat Amsterdam de eerste week van augustus het toneel was van een groots sport- en cultuurspektakel: de Gay Games. Nog niet eerder vond er in ons land zo'n groot sportevenement plaats. Met bijna 15.000 deelnemers en enkele honderd-duizenden bezoekers was het een happening die zijn gelijke niet kent. Voor- of tegenstander, vrijwel iedereen sprak over de Games. Slechts weinigen kennen echter de oorsprong van het evenement. Sinds wanneer worden de Games georganiseerd? Wie heeft het initiatief genomen? En waarom eigenlijk? Op deze vragen wordt in dit artikel een antwoord gegeven.

'Welcome to a dream that is now reality. Welcome to a celebration of freedom.' Met deze woorden opende initiatiefnemer Tom Waddell de eerste Gay Games in 1982. Waddell was een Amerikaanse topsporter

en homoseksueel. In 1968 nam hij deel aan de Olympische Spelen in Mexico, waar hij zesde op de tienkamp werd. Tijdens zijn professionele sportcarrière hield hij zijn homoseksuele geaardheid angstvallig

verborgen. In het homofobe Amerika zou het openbaren hiervan vrijwel zeker geleid hebben tot het einde van zijn bestaan als topsporter. Waddell ging zelfs een schijnhuwelijk aan om elke vorm van 'beschuldiging' te kunnen weerstaan. Pas in de jaren '70, na afloop van zijn professionele sportcarrière, kwam Waddell voor zijn ware aard uit. Bewust van de moeilijke strijd die vele homoseksuele sporters moesten leveren, besloot hij tot het organiseren van een sportfestijn voor homoseksuelen, zonder overigens hetero's uit te sluiten van deelname. Het festijn zou de naam Gay Olympic Games moeten krijgen. Typisch genoeg stak het Amerikaans Olympisch Comité (USOC) hier een stokje voor. De term 'Olympisch' mocht niet gebruikt worden. In dezelfde jaren werden in de VS wel evenementen als de 'Dog Olympics' en de 'Rat Olympics' georganiseerd...

Ondanks deze tegenwerking werd in september 1982 de eerste versie van de Gay Games geopend. San Francisco was de organiserende stad. Zo'n 1350 atleten namen deel aan een van de elf sporten. Niet alle Amerikaanse homo's waren blij

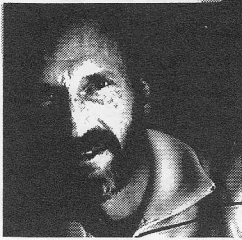
INHOUD

*DISCUSSIE OVER VOETBALPIONIERS

*NIEUWS *BOEKEN

*VRAGEN AAN GERRIT VALK

N I E U W S B R I E F

met het initiatief van Tom Waddell. Velen waren bang voor anti-homoreacties. Zoals dit jaar in Amsterdam bleek, bestaat deze angst nog steeds. Vanaf het begin waren er ook mensen die zich ergerden aan het soms exhibitionistische karakter van het sport-festijn.

De deelnemers waren echter enthousiast en het evenement kreeg in 1986 dan ook een vervolg, wederom in San Francisco. Het festijn, dat naast sportieve ook culturele activiteiten kende, telde ditmaal 3.500 deelnemers. Hieronder waren zowel puur recreatieve als prestatiegerichte sporters. Dat het ook voor deelnemende topsporters een bijzondere belevenis was, bleek uit de woorden die zwemmer Bruce Hayes na afloop van zijn wedstrijd sprak: 'Winning a gold medal at the 1984 Olympics was everything I always hoped it would be. But participating in the Gay Games was, in many ways, the most satisfying and gratifying experience of my athletic career.'

VANCOUVER EN NEW YORK

In 1990 vonden de homospelen voor het eerst buiten de Verenigde Staten plaats, en wel in het Canadese Vancouver. Het aantal deelnemers was inmiddels gestegen tot maar liefst 7.500. Toch kreeg het evenement maar weinig aandacht in de media. De organisatie van de Games lag sinds 1989 overigens in handen van de Federation of Gay Games. De reikwijdte van de Games verbreedde zich spectaculair toen het festijn in 1994 naar New York verhuisde. Elfduizend

atleten uit 45 landen bestreden elkaar in 35 verschillende sporten. Het evenement kreeg een massaal karakter, waar niemand meer aan voorbij kon gaan. 'Terwijl mannen en vrouwen in sportkleding de metro instapten, verzorgden homofiele agenten de beveiliging. Homosporters braken wereldrecords en de Spelen illustreerden de ontelbare manieren waarop homo's en lesbiennes onderdeel van de samenleving vormen', schreef The New York Times. Tom Waddell maakte dit alles niet meer mee. Hij was in 1989 aan Aids overleden.

EMANCIPATIE ONVOLTOOID

Dit jaar vonden de Gay Games voor het eerst buiten het Amerikaanse continent plaats. Over gebrek aan aandacht van de media kon de organisatie nu onmogelijk meer klagen. Niet in Nederland althans. Er zijn echter nog talloze landen in de wereld waar het uitkomen voor je homoseksuele geaardheid tot grote problemen kan leiden, ja zelfs levensbedreigend kan zijn. Met name in veel Zuid-Amerikaanse landen is dit het geval. Evenementen als de Gay Games geven deelnemers uit deze landen de mogelijkheid om tijdelijk te ontsnappen aan hun beklemmende dagelijkse bestaan. Voor even kunnen zij zich dan vrij voelen en hoeven zij hun ware aard niet te verloochenen. De Federation of Gay Games hoopt verder door het vergaren van zoveel mogelijk publiciteit homoseksualiteit ook in de homo-onvriendelijke landen in ieder geval bespreekbaar te maken. Ook in de Verenigde Staten en in ons eigen als tolerant bekend staande land, zijn nog lang niet alle barrières geslecht. Kijk maar eens naar de populairste sport in ons land, voetbal. Slechts een enkele profvoetballer komt voor zijn homoseksualiteit uit, terwijl het geen twijfel leidt dat er veel meer voetballers homo zijn. Maar voor openheid hierover is blijkbaar nog geen plaats in deze zogenaamde echte mannenwereld. Wellicht zou een onderzoek naar homoseksualiteit onder voormalige topsporters heel wat verrassende resultaten opleveren!?

MINDER STANDSBESEF VOETBALPIONIERS

Reactie op het artikel van Jolanda Hendriksen

door Maarten van Bottenburg

Bij deze reageer ik op de bijdrage van Jolanda Hendriksen in nr. 5 (juni 1998). Zij deed in deze bijdrage verslag van haar scriptie, waarin zij aantoonde dat in enkele Haarlemse voetbalclubs eind negentiende eeuw op verschillende manieren werd gepoogd om de voetbalsport exclusief te houden. Het selecte gezelschap jongeren dat in deze clubs voetbalde was uit standsbesef bepaald niet afkerig van het opwerpen van sociale barrières voor leeftijdsgenoten die zich wilden aansluiten bij hun club. Dat nu, zo betoogt Jolanda Hendriksen, gaat lijnrecht in tegen de verklaring die ik in Verborgene competitie geef voor de differentiële popularisering van voetbal en andere Engelse sporten als rugby, cricket en tennis.

Ik kende de scriptie van Jolanda Hendriksen al langer, omdat zij mij die enige maanden geleden toestuurde. Ik was hierdoor aangenaam verrast. Niet alleen is het plezierig te constateren dat anderen door jouw publicatie voor vraagstellingen kiezen waarvoor zij anders niet hadden gekozen. In het geval van de scriptie van Hendriksen heeft dit weer nieuwe empirische gegevens opgeleverd over het standsbesef van de voetbalpioniers te Haarlem. Ook is het prettig te kunnen constateren dat dit leidt tot wetenschappelijke discussies over de geschiedenis van de sport in Nederland; discussies die tot dusverre in ons land zo jammerlijk hebben ontbroken.

De constatering van Hendriksen dat de

jonge Nederlandse voetbalpioniers moeite deden om hun clubs gesloten te houden voor sociaal lageren vanuit een ontwikkeld standsbesef, verbaasde mij niet. Ook ik heb tijdens mijn onderzoek voorbeelden gevonden van voetbalclubs waar eind negentiende eeuw (impliciet of expliciet) sociale selectie plaatsvond. En wat het standsbesef betreft: je hoeft maar naar de foto's van Mulier & Co. te kijken om te weten dat het hier niet om jongens van de straat ging. En dat zij dat beseften ook. Wel was ik verrast door de conclusie die Hendriksen hieraan verbindt. In het kort: de theorie van Van Bottenburg deugt niet, want voetballers hadden "wel degelijk" een standsbesef.

WEERSTAND TEGEN POPULARISERING

Ik beargumenteer in mijn proefschrift dat alle Engelse sporten in eerste instantie door jongeren uit hogere sociale kringen in Nederland werden geïntroduceerd. Ook voetbal behoorde hiertoe. De sociale achtergrond van de eerste voetballers bij HFC zegt wat dit betreft voldoende. Niettemin verspreidde en populariseerde voetbal betrekkelijk snel, terwijl de andere Engelse sporten tamelijk exclusief bleven. Die popularisering deed zich niet - of slechts in beperkte mate - voor bij HFC en andere elite voetbalclubs uit de beginperiode. Nee, de groei van voetbal kwam vooral tot stand door de oprichting van nieuwe clubs, waarvan er vele na 1900

zogenoemde 'volksclubs' waren. Die groei werd niet belemmerd door het toenmalige establishment in de jonge Nederlandse voetbalwereld. Beter geformuleerd: vergeleken met cricket, hockey en tennis was er in de voetbalsport minder (hoeveel nadruk kan dit woord krijgen?) weerstand tegen popularisering. Die lagere drempels vragen om een verklaring. In mijn proefschrift en bijvoorbeeld het artikel 'Het bruine monster en de 'king of sports'' (Amsterdams Sociologisch Tijdschrift, nr. 2, oktober 1992) heb ik geprobeerd die verklaring te geven en te onderbouwen. Met mijn verklaring voor de differentiële popularisering van voetbal en andere Engelse sporten beweer ik niet dat er geen voetbalclubs waren die jongens uit sociaal lagere klassen weerden. Integendeel, die waren er. De scriptie van Jolanda Hendriksen geeft daar een goede empirische bewijsvoering van. Wel heb ik door mijn eigen onderzoek een aantal factoren gevonden die een verklaring kunnen geven voor de sterke(re) popularisering die voetbal desondanks heeft doorgemaakt; een probleem dat Hendriksen onbeantwoord laat. Als één van de bepalende factoren noem ik de verschillende ontwikkeling van voetbal en andere sporten in Engeland vóórdat deze sporten in Nederland werden geïntroduceerd; wat betreft de sociale achtergrond van de beoefenaars, de beeldvorming van de diverse sporten én de standonderscheidende sportpraktijken (kleding, rugnummers, voorschriften, rituelen, tribunes, e.d.). Het decorum op en rond de cricketvelden was bijvoorbeeld ontegenzeggelijk veel verder uitgewerkt dan in de voetbalsport het geval was. Dat de spelers van de toch keurige Haagsche Voetbal Vereniging in 1889 nog geen tenue hadden, maar wat oude kleren aantrokken, was voor een cricketclub ongehoord. Het voorgeschreven kostuum van het Haarlemse Rood en Wit bevatte een pet met drie rode en drie witte vakken, een katoenen tricoot met korte mouwen, dwars gestreept rood

en wit, en een witte, katoenen broek met rode bies op de buitennaden. Ook wijs ik in mijn verklaring voor de uiteenlopende popularisering van voetbal en andere Engelse sporten op het feit dat voetballers over het algemeen jonger waren dan bijvoorbeeld cricketers en tennissers en dat jongeren over het algemeen *minder* standsbesef hebben dan ouderen. De differentiatie die optreedt door onderwijs en de maatschappelijke carrière versterkt het oog van mensen voor stands- en klasseverschillen. En de beschikbare informatie over de sportclubs eind negentiende eeuw laat zien dat de beoefenaars van de voetbalsport over het algemeen jonger waren dan de beoefenaars van andere sporten. Een mooi voorbeeld biedt de cricket- en footballclub Olympia. Deze club stond jongeren toe om aan de voetbalwedstrijden van Olympia deel te nemen. Daarvoor opende zij een aparte afdeling voetballeden, 'die tegen een matigen prijs van f1,- het recht kregen den geheelen winter achter den bal te hollen'. Voor cricket werd zoiets niet toegestaan!

MINDER EXCLUSIEF

Op grond van mijn promotie-onderzoek concludeer ik dat de ontwikkeling van voetbal en andere sporten in Engeland leidde tot een verschil in decorum, waardoor voetbal na overname in ons land toegankelijker was dan de meeste andere sporten. "In Nederland begunstigde de jongere leeftijd en het iets lagere sociale milieu van de eerste voetballers dit effect. In sterkere mate dan bij cricket werden zowel de hogere als de lagere sociale klassen vanaf de jaren 1880 regelmatig geconfronteerd met voorbeelden van Engels arbeidersvoetbal. (...) Lagere klassen namen gemakkelijker deze dan een andere sport over; hogere klassen legden zich eerder neer bij de toenemende betrokkenheid van sociaal lageren. De situatie in Engeland liet zien dat deze ontwikkeling bij voetbal heel 'normaal' was." (AST, 1992, p.19).

Hoewel de scriptie van Jolanda Hendriksen zeker waardevol is geweest, is het jammer dat zij zich alleen heeft gericht op het aantonen van standsbewustzijn bij een aantal (licht elitaire) voetbalclubs, die belemmeringen opwierpen voor sociaal lagere om lid te worden. Over het bestaan van dergelijke clubs verschil ik niet met haar van mening. Waar het echter om gaat, is dat het voetbal in Nederland aantoonbaar *minder* exclusief was dan andere sporten; onder meer omdat de voetballers en voetbalclubs in het algemeen minder (en niet: geen) standsbewustzijn aan de dag legden dan beoefenaars en clubs van andere sporten. Een grote hoeveelheid voorbeelden wijst hierop. Het wachten is op een studie die de culturele en sociale achtergrond van diverse voetbalverenigingen, verspreid over verschillende plaatsen, vergelijkt met die van bijvoorbeeld tennisverenigingen, cricketclubs en hockeyverenigingen. Vergelijking, daar komt het op aan.

NIEUWS

'SPORTGESCHIEDENIS IN NEDERLAND' VERSCHENEN

In december 1997 vond de studiedag Sportgeschiedenis in Nederland plaats. De voordrachten van de studiedag zijn nu bewerkt tot een mooi uitgegeven boek. De bundel bevat bijdragen van Maarten van Bottenburg, Marjet Derks, Peter-Jan Mol, Ruud Paauw en Ruud Stokvis. Enkele onderwerpen: de historiografie van de Nederlandse sportgeschiedenis, sekse en voetbal en de geschiedenis van sportverslaggeving. Een en ander wordt verfraaid met historische sportfoto's. Sportgeschiedenis in Nederland staat onder redactie van Wilfred van Buuren en Theo Stevens. Het boek is uitgegeven door Stichting Historisch Platform en Stichting de Sportwereld en telt 96 bladzijden. Prijs:

f 25,-.

Deelnemers aan de studiedag ontvangen het boek eind september gratis thuis. Abonnees en medewerkers van Stichting de Sportwereld kunnen het boek met korting bestellen. Bestaande abonnees betalen slechts f 20,-, nieuwe abonnees de speciale introductieprijs van f 15,-. Bestellen door bijgaande bon in te vullen en het juiste bedrag over te maken op ABN-AMRO rekening 62.01.45.323 t.n.v. Stichting de Sportwereld, Amsterdam onder vermelding van Sportgeschiedenis in Nederland.

HOORCOLLEGES SPORTGESCHIEDENIS

Aan de Universiteit van Amsterdam wordt van 8 september tot en met 8 oktober 1998 een interessante reeks hoorcolleges sportgeschiedenis gehouden. Het hele spectrum van de sportgeschiedenis van de klassieke oudheid tot heden zal aan bod komen. Thema's als schaatsen, kaatsen en sportpubliek krijgen uitgebreid aandacht. Er zullen 12 sprekers optreden, onder wie prof. Pleket uit Leiden ('Sportgeschiedenis van de klassieke oudheid'), prof. De Rooij van de UvA ('Sociale achtergronden van de moderne sport in Nederland') en dr. De Heer, oud-direkteur NOC*NSF ('Geschiedenis van de organisatie van de sport in Nederland'). De colleges vinden plaats in het P.C. Hooftuis, Spuistraat 134 te Amsterdam; op dinsdag en donderdag van 13.15 tot 15 uur. Kosten: f 240,-; gratis voor studenten. Informatie en aanmelding: 020-5254492 / 5254495.

SPORTMUSEUM IN LEUVEN

Aan de Universiteit van Leuven wordt al jaren sportgeschiedenis gedoceerd. Ook is er een sportmuseum aan de universiteit verbonden. De faculteit geeft vier maal per jaar een nieuwsbrief uit: Sportimonium. Belangstellenden kunnen mailen naar sporlrmuseum@flok.kuleuven.ac.be, of schrijven naar Tervuursevest 101, B-3001 Leuven-Heverlee (tel. 003216225438)

SPORTHISTORIE OP HET WEB

Wie alles wil lezen over de sportgeschiedenis van onze zuiderburen, kan de vol-gende website bezoeken: http://belgium.fgov.be/abtb/nederlands/ind_09.htm. Naast historische gegevens zijn ook de actuele sport-prestaties van de Belgen hier terug te lezen.

Ook Engeland kent, zoals te verwachten valt, een sport-historisch gezelschap: *The British Society of Sports History*. Via het internet valt enorm veel te lezen over deze club. Naast de doel-stellingen, staan er talloze titels en recensies van publicaties vermeld. De BSSH staat onder leiding van de sporthistoricus dr Richard William Cox, onder meer bekend van 'Sport in Britain'.

BOEKEN

Neil Tranter, *Sport, economy and society in Britain 1750-1914* (Cambridge University Press, 1998); 112 blz. ISBN 521 57655 5 paperback circa f 31.

Er zijn voor de Nederlandse sporthistorici redenen genoeg om jaloers te zijn op Tranters boekje. In de eerste plaats vanwege de bondige samenvatting die het van de vroeg-moderne sportgeschiedenis geeft. Vervolgens door de vele tientallen publicaties omvattende literatuurlijst. Maar wat vooral de aandacht trekt is de manier waarop de auteur de veranderende maatschappelijke achtergronden schetst die sinds de tweede helft van de achttiende eeuw aan de sport in Engeland een nieuw aanzien gaven. Tranter is vooral geïnteresseerd in de vraag in hoeverre de stedelijke industrialisatie die zich in het Engeland van omstreeks 1800 voltrokken heeft, tot veranderende patronen in de sport-beoefening leidde. Hij onderzoekt de opkomst van de moderne sportcultuur, de meest

opvallende kenmerken en de verspreiding over brede lagen van de bevolking. Illustratief voor Tranters benadering is het hoofdstuk 'A Conspiracy of the Elites?'. Daarin beschrijft hij welke factoren van invloed zijn geweest op het ontstaan van de 'sportrevolutie'. Waarom gingen steeds meer mensen een deel van hun inkomen en vrije tijd aan sport besteden? Over deze vraag ontspoon zich een levendig debat, waarin ook de rol van de elite in de verbreiding van sport onder arbeiders aan de orde werd gesteld.

Compact geschreven, maar in een toegankelijke stijl, is Tranters boek een stimulans voor verder onderzoek, ook voor de vroege geschiedenis van de sport in ons land. (Theo Stevens)

Harry Oltheten, *Het gebeurt overal in den lande. De koninklijke U.D. en de ontwikkeling van de sport in Nederland* (Thomas Rap, Amsterdam 1998); 167 blz. f 37,50.

Pas in 1875 werd de eerste Nederlandse veldsportvereniging geboren. De Deventer cricket- en (later) voetbalvereniging U.D.

Wie meer over het gezelschap wil weten, moet eens aanklikken op: http://www.umist.ac.uk/UMIST_Sport/index2.html

Ter vergelijking: wanneer je via het zoekstelsel Alta-vista op zoek gaat naar websites over sportge-schiedenis, ontstaat het vol-gende resultaat: Nederlandstalig: 20 hits Duitstalig: 339 hits Engelstalig: 4.395. 966 hits!!! Nu zijn er natuur-lijk iets meer Engelstaligen op onze aardkloot dan Nederlands- en Duitstaligen, maar toch zegt dit wel wat over de interesse voor de geschiedenis van sport in met name Engeland en de Verenigde Staten!

(Utile Dulci). Ze bestaat nog steeds. Haar geschiedenis is minutieus bijgehouden in verslagen en notulenboeken. Dit boek verhaalt van de lotgevallen uit de begintijd (1875-1900) van de inmiddels Koninklijke U.D. en geeft ons een fascinerende kijk op de Nederlandse sportbeleving in haar 'oertijd'. Het verhaal is vlot geschreven en wordt verlevendigd door talloze leuke anekdotes. Een aanrader voor iedereen die meer wil weten dan alleen feiten. (Peter-Jan Mol)

Benjo Maso, *Het zweet der goden. Legende van de wielersport* (De Arbeiderspers, Amsterdam 1992, 3e druk); 212 blz. Bij de Slegte van f 29,90 voor f 11,90.

Goed geschreven overzichtswerk van de geschiedenis van de professionele wielersport. Het bevat beschrijvingen van de eerste wedstrijden en opmerkelijke coureurs, maar ook beschouwingen over de betekenis van commercie, media en doping voor de ontwikkeling van het wielrennen. Socioloog Benjo Maso dist met smaak vele legendes uit de historie van de Tour de France

op, maar hij doet meer. Hij relativeert namelijk het legendarische karakter van zijn verhalen, door nauwkeurig aan te geven waar verdichtelsels de feiten hebben verdrongen. Vooral die combinatie van heldenverhalen en ontmythologisering maakt Het zweet der goden tot een van de beste Nederlandse wielersboeken van de laatste decennia. (Wilfred van Buuren)

Vijf vragen aan...

Gerrit Valk

woonplaats: Alkmaar

*opleiding: Geschiedenis (UvA) en Rijksarchiefschool
beroep: Tweede Kamerlid PvdA*

1. WAT WAS UW EERSTE CONTACT MET SPORTGESCHIEDENIS?

Als gemeente-archivaris van Alkmaar heb ik met succes pogingen in het werk gesteld om de archieven van AZ ('67) en voorganger Alkmaar '54 te redden en te beheren in het gemeentearchief. Vanaf dat moment ben ik me steeds meer gaan interesseren voor historische achtergronden van sport en in het bijzonder van voetbal.

2. WAT IS UW EIGEN BIJDRAGE AAN HET SPORHISTORISCH ONDERZOEK?

Sinds enkele jaren werk ik, onder promotiebegeleiding van Leo Noordegraaf, aan een proefschrift over de geschiedenis van betaald voetbal in Alkmaar.

3. WAT ZIJN DE BESTE SPORHISTORISCHE BOEKEN DIE U GELEZEN HEBT?

'Voetbal in Nederland' van Cees Miermans, 'Verborgene competitie' van Maarten van Bottenburg en 'In de pas' van André Swijntink.

4. WAT VINDT U BELANGRIJKE TE BESTUDEREN THEMA'S OP SPORHISTORISCH GEBIED?

De betekenis van sport en de veranderingen hierin voor de diverse segmenten van de samenleving, vind ik een belangrijk onderwerp. Verder ook de mogelijkheden voor sociale mobiliteit die sport bieden kan.

5. HOE ZIET U DE TOEKOMST VOOR SPORTGESCHIEDENIS?

De bestudering van de geschiedenis van de sport staat nog altijd in haar kinderschoenen. Als ik mensen vertel over het onderwerp van mijn proefschrift wordt er nog altijd met enig *dédain* gereageerd. Wat dat betreft is het goed dat er een stichting is die zich serieus beijvert voor onderzoek naar sportgeschiedenis. Ik hoop dat de erkenning voor deze historische discipline hierdoor zal toenemen.

REDACTIONEEL

De Sportwereld, nieuwsbrief van Stichting de Sportwereld, geeft informatie over activiteiten van de Stichting. Daarnaast bevat de nieuwsbrief artikelen interviews, boekbesprekingen en ander nieuws over de geschiedenis en achtergronden van de sport. Stichting de Sportwereld stelt zich ten doel: het bevorderen en uitvoeren van onderzoek naar de geschiedenis en achtergronden van de sport. Zij tracht dit doel te bereiken door het organiseren van bijeenkomsten (lezingen, studiedagen en werkgroepen), door het vervaardigen van publicaties (nieuwsbrieven en boeken) en door het leggen van contacten tussen beoefenaars van en geïnteresseerden in de geschiedenis en achtergronden van de sport.

HET BESTUUR VAN STICHTING DE SPORTWERELD

bestaat uit:

Pieter Breuker,
Wilfred van Buuren
(secretaris),

Nico van Horn,
Peter-Jan Mol
(penningmeester),

Susan Smit,

Theo Stevens,

Oscar Steens (voorzitter)

Sjoerd van Tiel.

BESTEL DE BUNDEL 'SPORTGESCHIEDENIS IN NEDERLAND'

In december 1997 vond de studiedag Sportgeschiedenis in Nederland plaats. De voordrachten van de studiedag zijn nu bewerkt tot een mooi uitgegeven boek. De bundel bevat bijdragen van Maarten van Bottenburg, Marjet Derks, Peter-Jan Mol, Ruud Paauw en Ruud Stokvis. Enkele onderwerpen: de historiografie van de Nederlandse sportgeschiedenis, sekse en voetbal en de geschiedenis van sportverslaggeving. Een en ander wordt verfraaid met historische sportfoto's. *Sportgeschiedenis in Nederland* staat onder redactie van Wilfred van Buuren en Theo Stevens. Het boek is uitgegeven door Stichting Historisch Platform en Stichting de Sportwereld en telt 96 bladzijden. Prijs: f 25,-.

Deelnemers aan de studiedag ontvangen het boek eind september gratis thuis. Abonnees en medewerkers van Stichting de Sportwereld kunnen het boek met korting bestellen.

Bestaande abonnees betalen slechts f 20,-, nieuwe abonnees de speciale introductieprijs van f 15,-.

Bestellen door bijgaande bon in te vullen en het juiste bedrag over te maken op ABN-AMRO rekening 62.01.45.323 t.n.v.

Stichting de Sportwereld, Amsterdam onder vermelding van Sportgeschiedenis in Nederland.

DE SPORTWERELD NU 10X PER JAAR!

HET VOLGENDE NUMMER VAN DE SPORTWERELD (7) VERSCHIJNT OP
3 OKTOBER. MET 100 JAAR HOCKEY IN NEDERLAND, BADMINTON
ROND 1900, NIEUWS, BOEKEN, DE VIJF VRAGEN AAN EN MEER

COLOFON

De Sportwereld is een uitgave van Stichting de Sportwereld.

Redactie: Wilfred van Buuren, Peter-Jan Mol, Susan Smit, Oscar Steens en Sjoerd van Tiel. Redactieadres: Stichting de Sportwereld, Postbus 11781, 1001 GT Amsterdam.

Telefoon: 020-6928903. Abonnementen: de Sportwereld verschijnt tien keer per jaar. De

Nieuwsbrief is alleen beschikbaar voor abonnees en medewerkers van Stichting de Sportwereld. Contributie per jaar: abonnees en medewerkers f 30,- studenten f 25,-

instellingen f 40,-. U kunt abonnee of medewerker worden door uw contributie over te

maken via bank of giro: ABN-AMRO rekening 62.01.45.323 t.n.v. Stichting de Sportwereld, Amsterdam. Overgave uit deze uitgave is toegestaan met toestemming van de redactie.

**SURF NAAR DE WEBSITE VAN STICHTING DE SPORTWERELD:
WWW.GEOCITIES.COM/COLLEGE PARK/LIBRARY/7275**